

Almanac de Interlingua

Numero 38 – Febrero 2013

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Como superviver al bancarupta

Le prime photo monstra un billet de corona islandese, cuje quotation ante le euro saltava de 90 a 340 inter januario e octobre 2008. Le tres alteres remitte al hyperinflation german in 1923, quando le papiro perdeva su valor como moneta e ganiava utilitates bizarre como combustibile pro calefaction domestic o jocolo pro le infantes, o deveniva immunditias lanceate sur le strata.

Christine Lagarde, le directora del Fundo Monetari International, ha qualificate como “impressionante” le performance economic de Islanda. In le recente annos, le insuletta nordatlantic ha reducte le disoccupation e facte su economia crescer. Al mesme tempore, le portion continental de Europa discute reformas que on non succede

implantar. Lo que cresce es le intervention del governmentos, le impostos e le resentimentos national.

Le exemplo islandese indica que, ante un colapso financiari, le soberania monetari provide un cammino plus efficace verso le recuperation que mesuras impopular e un austeritate impracticabile. Como le resto de Europa, Islanda se trovava in mal situation in 2008 e su banca central essayava redimer del bancarupta le bancas major, que reteneva tunc quasi 10 per cento del ricchessa national. Le obligation de facer lo proveniva de un accordo signate in 2001, que assecurava le auxilios governmental in caso de crise.

Ma le tentativa esseva malsucesse. Multo del benes controlate per le bancas islandese esseva foras del pais. Advente le crise, ancian relationes diplomatic se perdeva: le prime-ministro britannic Gordon Brown congelava benes de un banca invocante leges antiterrorismo! Le renta per capita annual cadeva de 65 mille dollars a 38 mille in duo annos. Investimentos secur usque tunc simplemente evanesceva. Le impacto sur le benesser del citatanos esseva clar e irreversible.

Assi mesmo, on prospecta un melior futuro pro le juvenes islandese que pro le greches. Grecia ha recepte tante attention que on se ha oblidate del real dimension de su economia: su PNB es 300 milliardos de dollars, basse in comparation con 12 billiones del Eurozona. Le motivation pro salvar Grecia es politic, post que un expulsion del Eurozona esserea un evento historic. Totevia, le successive auxilios prolonga le crise e humilia le paises le plus affectate, de modo que on se demanda si un abandono immediate del moneta commun non haberea essite melior. In Islanda, le insuccesso del mecanismos de salvation bancari causava le colapso de instituciones qualificate como “troppo grande pro faller”, ma illo permitteva un rapide restructuration sur un base san, de accordo con le nove realitate – le lapso temporal pro que le animositates inter grecos e germanos se calma essera seguro ben plus longe que lo necessari pro le recuperation islandese.

Adapatate de *Iceland shows other Europeans how to survive bankruptcy*, publicate per Matthew Feeney le 7 septembre 2012 in <http://reason.com/archives/2012/09/07/iceland-provides-a-blueprint-for-survivi>.

Sin novas de Islanda

Como esque on sape toto sur lo que passa in Egypto, ma nulle cosa de lo que va in Islanda?

In Islanda le populo ha demisse le governmento, le bancas primari se ha nationalisate e on ha decide non pagar le debitas que iste mesme bancas contraheva con Grande Britannia e Nederland a causa de lor mal politicas financiari. Ah, e on ha rescripte le constitution, tamben. Ecce un revolution contra le poteres global. Ma toto passa de maniera ben pacific, assi que le eventos ha attracte nulle publicitate. Imagina si le citatanos del Eurozona decide prender le exemplo del islandeses... Le factos se resume assi:

In 2008, le principal banca del pais es nationalisate. Le *króna* perde valor e le mercato de actiones es interrupte. Le pais es in bancarupta. Le citatanos protesta ante le parlamento e obtene nove electiones, substituyente le ancian prime-ministro e tote su governmento. Un lege propone que cata citatano islandese contribue pro le pagamento de 3,5 milliardos de euros a Nederland e Grande Britannia, mensualmente durante 15

annos, con rata de interesse de 5,5 per cento. In 2010, le populo exige un referendo sur iste lege. Le presidente non vole realisar lo, ma le referendo eveni assi mesmo e 93 per cento del votantes es contra le pagamento. Al mesme tempore, le alte executivos responsabile per le crise es arrestate e le Interpol ordina que illes non sorti del pais. Inter 522 candidatos, se elige un commission de 25 citatanos sin affiliation politic e con supporto de al minus 30 altere citatanos. Lor mission es rescriber le constitution, que debe includer le lectiones apprendite con iste episodio – le ancian constitution esseva un copia del carta magna danese. In 2011, le nove texto es presentate, includende ancora recommendationes offerte per differente assembleas que eveni per le pais.

Esque tu ha viste alcun programma de TV sur iste eventos?

Adapatate de *Iceland. No news from Iceland. Why?*, publicate in le sito *iReport CNN* le 8 maio 2012, e compartite in Facebook per le interlinguista Donald Gasper in novembre 2012.

Resurge le Cuppa del Nordest

Le Nordest es non solo un region, ma un ver pais intra Brasil. Su culinaria, su rhythmos musical, su carnaval e su litteratura es distincte, como anque su dialectos e toto plus que concerne le cultura e le historia. Anque su football ha characteristics proprie. Le impacto commercial resultante del globalisation ancora non domina le clubs nordestin, alcunes con un immense quantitate de fans passionate – in le ultime edition del *Brasileirão*, Sport Recife, Bahia e Náutico figurava inter le dece clubs que plus lucrava con le vendita de tickets, ben que le prime de illos jocava per le 2° division. Le medias de publico in le stadios es plus alte la que in le resto de Brasil, e le euphoria con le competitiones local es superior tamben. Durante que le gigantes del centro-sud visa al titulos national e international, le traditional clubs del Nordest da grande valor a lor campionatos statal e al Cuppa del Nordest, que resurge iste anno como principal attraction del calendario footballistic regional.

Iste torneo nasceva in le 1960s, ma ha jammais recepte bon supporto del Confederation Brazilian de Football e se ha sempre jocate de maniera sporadic. In le Nordest, multe fans incita duo clubs: un local e altere de Rio o São Paulo. Iste modello cultural assecura audientias massive pro le campionatos national. Le fortification del equipas local es, dunque, contrari al interesses del grande clubs brasilian. Solo inter 1997 e 2003 le Cuppa del Nordest eveniva annualmente, lo que sufficeva pro attraher attention del publico e del pressa e motivar le CBF a prohiber lo un vice plus, justo quando le publico medie superava lo del campionatos statal le plus prestigiose del pais (*vide plus sur le campionatos statal brasilian in le Almanac numero 5, de februario 2010*). Un longe disputa judicial dava al region le directo a organisar nove editiones a partir de 2010, ma un prime tentativa habeva poc successo perque le equipas debeva disputar le campionato national al mesme tempore. Ora, plus ben arrangiate e con le equipas principal in campo, on expecta que 2013 sia le marco initial de un torneo vibrante, del typo que face reviver le tempores auree del football.

Le edition de iste anno eveni inter januario e martio. Participa de illo dece-sex equipas representante septe statos nordestin, initialmente divide in quatro gruppos. Le octo meliores se qualifica al quarte-finales, sempre in match duple. A partir del edition 2014, le campion accedera al Cuppa Sudamerican.

Tote le campiones del Nordest

Anno	Campion	Competition
1968	 Sport Recife	Torneo Nord-Nordest
1969	 Ceará	
1970	 Fortaleza	
1971	 Itabaiana	Taça Nordest
1975	 CRB	Torneo José Américo de Almeida Filho
1976	 Vitória	
1994	 Sport Recife	Cuppa del Nordest
1997	 Vitória	
1998	 América de Natal	
1999	 Vitória	
2000	 Sport Recife	
2001	 Bahia	
2002	 Bahia	
2003	 Vitória	
2010	 Vitória	

Legislatores qui non vole legislar

Le anno passate, le organisation non-governamental Movimento per le Voto Consciente recercava durante octo menses le activitates del cinquanta-cinque representantes legislative del urbe São Paulo. On constatava que, durante le periodo, esseva approbate 289 projectos relevante pro le urbe, contra 298 considerate irrelevante o mesmo futile. Iste ultime gruppo comporta basicamente le creation de datas commemorative e homages a personas suppositamente illustre, generalmente per le attribution de lor nomines a stratas e placias. Durante illo, 6 mille personas vive sur le stratas de São Paulo, ben que un identic quantitate de habitationes es vacue a causa del speculation immobiliari, e imbottiliamentos surreal de automobiles es causate surtoto per le inexistencia de un rete efficiente de transporto collective.

Le exemplo paulistan es reflexo de lo que eveni per altere casas legislative brasilian, inclusive le Congresso National. Malgrado le intense debatto social, le deputatos evita a tote costo prender position in themas controverses como aborto, euthanasia, uniones homo- e multiaffective e legalisation de substantias toxic. Multe parlamentarios es affiliate a ecclesias e non pote declarar se favorable, per exemplo, al matrimonio gay. Ma illes anque non pote declarar se contra, perque un eventual boycott del electorato

gay esserea tragic pro lor ambitiones politic. Assi, illes prefere simplemente escappar a iste themas ardue. In consequentia, multe questiones relative a illos es ducte al tribunales, ubi le judices debe decider secundo lor convictiones, post que inexiste leges clar a lor respecto. Le proprie question del matrimonio homosexual se ha decise judicialmente: a partir del prime precedente, le altere uniones se ha considerate legal automaticamente.

Ma, sin dubita, le thema a que le legislatores escappa con le plus de effortio es lor eterne reelection: distincto del representantes executive, senatores, deputatos e consilieros municipal pote reeliger se per tote lor vita.

Que sape tu sur India?

India es le secunde pais le plus populose del mundo, con 1,2 milliardos de habitantes. Inter 2020 e 2025, on estima que illo ultrapassara China in numero de habitantes. Secundo le Banca Mundial, 30% del indianos vive in situation de miseria e 35% non sape leger ni scriber. De cata mille infantes qui nasce, 47 non superviva al prime anno de vita. Iste datos negative se concentra principalmente al nord del pais, ubi le densitate populational es plus alte.

India es divide in 29 statos e 6 territorios. Le producto interne brute es plus alte in le stato Maharashtra, ubi se situa le urbe Mumbai, grande polo financiari e industrial in le west del pais. Le Emiratos Arabe Unite es le principal socio commercial de India, sia como exportator o importator. Usque a 1947 India esseva un colonia britannic insimul con Pakistan e Bangladesh. Le britannicos incentivava le division del territorio secundo le diversitate religiose: le regiones de majoritate hindu forma le hodierna India; los de majoritate musulman formava Pakistan, de que Bangladesh (antea denominate Pakistan Oriental) deveniva independente in 1971. India e Pakistan ha disputate per sex decennios le controlo exclusive sur le region Kashmir, al frontiera con China. Ambe pais developpava armas nuclear a fin de intimidar le vicino.

Le principal del 22 linguas official indian es le hindi, que se scribe con le alphabeto devanagari. Illo se parla anque in Pakistan, ubi on lo denomina urdu e scribe con le alphabeto arabe. Sur le variante indian influeva le vocabulario liturgic del sanscrito, de que le lingua es descendente, durante que le dialecto pakistani suffreva plus prestos del arabe a causa del litteratura religiose islamic. Secundo un interpretation inofficial, le bandas safran e verde del bandiera indian representa le hindus e le musulmanes, respectivamente, e le banda central blanc symbolisa le pace inter le gruppos religiose.

Conversations e-postal

Carlos Alberto Silva Santos habita in Aracaju, le capital del stato nordestin Sergipe. Ille deveniva lector del Almanac recentemente e reportava alcun errores in editiones passate. Ille presentava anque un question sur le procedura de abonamento per e-posta. Assi scribe ille:

Quaquam io pote leger tote le editiones de tu excellente Almanac al archivo de UMI, io sape que te place recipere le manifestation del lectores super lor desiro de abonar se formalmente a iste publication. Il es clar que io vole adder mi addresso electronic a tu lista. [...] A proposito, permette que io te pone alicun questiones:

a) *tampoco* es espaniol, vero? In Interlingua, on poterea forsan dicer *non anque*.

b) *campionnato* ==> campionato

c) *ferramento* ==> instrumento

d) *deroutar* ==> vencer

e) *hivernos* ==> hibernos

f) “inter le prime *positionatos*” ==> inter le prime placiates

g) “*studiosos* del Universitate” ==> studiosos (?)

Le dubitas de Carlos Alberto pote esser anque los de altere personas, dunque io reproduce ci mi resposta a su littera:

Multe gratias per le correctiones. Illos es sempre benvenite. Io non usa un corrector automatic pro rediger le Almanac, allora il ha errores orthographic a vices. Illos es plus sovente in le editiones initial, perque con le tempore io deveniva plus rigorose con le revision, e io anque ha apprendite multo sur le lingua e ja face minus errores que antea.

Un observation solo: in le items (f) e (g) de tu commentarios, *positionatos* e *studiosos* es usate como substantivos, e per iste ration on debe accrescer le desinentia de plural. Il esserea anque correcte scriber *positionates* (o *placiates*), sin un termination de genero. Vermente, io ha preferite iste formas neutral ultimemente, perque illos me sona plus logic e simple.

Sur le “abonamento”, il ha un avantage. Solmente le editiones passate es disponibile in le blog <http://almanacdeinterlingua.blogspot.com> (organisate per Aender dos Santos) e in le pagina de UMI (organisate per Thomas Breinstrup). Le edition currente es distribute exclusivemente per e-posta al abonantes, generalmente le prime die de cata mense.

2400 personas ha visitate le blog del Almanac

In decembre, le blog albergante le editiones passate del Almanac de Interlingua recipeva 136 nove visitantes. In januario, le applicativo Flag Counter computava 2400 visitantes distincte desde le initio del contage in junio 2010. Inter le 73 paisas registrate, Statos Unite representa le medietate del visitantes e collabora pro que Nord- e Centroamerica participa con 54% del total. A continuation veni Europa (30%), Sudamerica (11%), Asia (2%) e Oceania (1%). On constata que Interlingua ha trovate alcun interessatos mesmo in partes del mundo ubi illo ha nulle tradition: il ha quindecie visitantes del Africa Subsaharian e cinque del Medie Oriente.

Nostre errores

On regratia a Aender dos Santos per le aviso de que, in le edition 37 (decembre 2012), on indica erroneemente al fin del articulo *Anglese 4.0* le addresso del pagina electronic *El castellano*, organisate per le uruguayo Ricardo Soca. Le addresso correcte es www.elcastellano.org.